

איש תמים

כתוב בפרשה "אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדירתיו את האלקים התהלך נח". דקדקו בגמרא (עירובין יח:) דברי שא כתיב "צדיק תמים" ובסיפא כתיב רק "צדיק" ומכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו. מבט נוסף על הפסוקים מביא רבינו החיד"א (פני דוד אות ז') לבאר החילוק בין צדיק לתמים, שהצדיק מופלג במידת הקדושה ושומר הברית ואילו תמים היינו בענייני אמונה, שמאמין בלב שלם בהקב"ה ואינו מהרהר אחר מידותיו כדכתיב (דברים יח יג) "תמים תהיה עם ה' אלקיך" ופירש רש"י התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו, הנה שהתואר תמים הוא למי שמאמין בהשי"ת באמונה שלימה ותמימה.

כבר שבועיים ימים כאשר שבת משוש ליבנו ונהפך לאבל מחלנו עם ישראל כואב ודואב את מה שעוללו לנו יצורים שפלים שאינם ראויים לתואר אדם. מיום ליום כאשר ממדי הזוועות נחשפים כמו שנלקחו מבאבי יאר או מבוכנוולד בבחינת והיית למשוגע ממראה עיניך אשר תראה. מה לעם ישראל להתנחם אלא ממה שכתוב בגמרא (יבמות קכא.) "כל גל וגל שבא עלי נעיתי והרכנתי ראשי, ללמדך אם צרות יבואו על אדם, ירכין ראשו ובזה יוכל לסבול". מה יש לבשר ודם לדבר ולנסות להבין או להסביר את מסבב כל הסיבות, קל וחומר בלבזבז את הזמן בלנתח את "המחדל" שהביא לאירוע הזה שהרי אין חיסרון באמונה גדול מזה לתלות את מה שקרה "במחדל", "קונספציה", הקונספציה הכי גדולה שהתנפצה כאן היא "כוחי ועוצם ידי" שאם ה' לא ישמור עיר, שווא שקד שומר. מה נותר לנו אלא מלהתחזק יותר מתמיד בציווי תמים תהיה עם ה' אלקיך ולהעמיק כל אחד ואחד בחשבון הנפש הפרטי שלו וכל שכן שלא לחפש אשמים ולשפוט אחרים ולהעמיק את הפילוג כאשר שבשמיני עצרת אומר ה' לעמו "קשה עלי פרידתכם" השנה מקבל משמעות כואבת במיוחד.

שפתינו עוד מרחשות את פיוטי הימים הנוראים "ויאתיו כל לעבדך"... "וישו שכם אחד לעבדך" היש לעם ישראל דבר שמאחד, מפייס מרפא מכל החלאים כתורה הקדושה. כולנו קיבלנו צו 8 מהמפקד העליון להתאחד חזרה בתוך אותה תיבה קדושה ולהיות מוגנים מפני מבול האכזריות הבלתי אנושי ששורר בחוץ. כל אחד ואחד ידוע מה עליו לתקן, זה בביטול תורה, זה בדיבורי חול בבהכנ"ס, זה בשמירת הלשון אבל הדבר המשותף לכולם הוא שאת התיבה הזאת צריך לבנות בתמימות "לעשות רצונך אלוקי חפצתי", בלי דרישות ובלי חקירות פשוט לחיות על קידוש ה', ידוע סיפור מפורסם על הרה"ק ר' שלומק'ה מזויעהל זצוק"ל שדיברו בפניו על מה שקורה בגטאות ובמחנות באירופה ועל אנשים שנהרגים על קידוש ה'. אמר להם ר' שלומק'ה שנשפך כמים דם של יהודים זה לא קידוש ה' אמיתי. קידוש ה' אמיתי זה כאשר יהודים חיים בריאים ושלמים ומקיימים את מצוות ה' במסירות נפש.

איתא בגמרא (ב"ב טז:) "איילה זו רחמה צר בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון שמכישה בבית הרחם ומתרפה ממולדה ואלמלא מקדים רגע אחד או מאחר רגע אחד מיד מתה". והמשל והנמשל מובן, רק החכם שענינו בראשו מבין כי הדרקון הזה כל פעם משנה צורה פעם הוא אינקוויזיטור, פעם הוא נאצי ופעם הוא מפלצת מעזה. כבר ידועה האמרה המפורסמת של הרה"ק מרז'ין זי"ע שהשבוע חל יומא דהילולא דיליה שתבוא הגאולה בדרך של "בעיתה" ע"י חבלי משיח. ואחרי אותה שבת שמחת תורה נראים יותר מתמיד דברי הרה"ק מליובאוויטש שיצאנו ידי חובה כבר כל חבלי משיח ונשאר רק לעשות את ההשתדלות בעצמנו לשנות את המציאות לצד הרחמים בלהרבות בחסד, אהבת ישראל, תפילה ותלמוד תורה כנגד כולם. שנזכה כולנו להתפלל תפלה אמיתית מעומקא דליבא כדאיתא בגמרא (ברכות ל:) שאין מתפללים אלא מתוך כובד ראש ורש"י מפרש במקום שכובד ראש זה הכנעה. שנזכה להתפלל מתוך הכנעה וקבלת עול מלכות שמים אמיתית לפני מרא דעלמא שירפא את כל החולים והפצועים, יחזיר את כל השבויים והנעדרים ואת כל החיילים בריאים ושלמים הביתה ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די ויודע בגוים לעניינו נקמת דם עבדיך השפוך ונזכה לראות בעינינו את ביאת גואל צדקנו ובניין בית תפארתנו בב"א.

שבת שלום ובשורות טובות

יואב אברהם כהן

כולל תורת משה

מזל טוב!

למרים ולדיויד ברוס

להולדת הנכד

בן ליעקב ולשני

לאהובה ולרפי זברגר

ולמיכל ולערן בן שימול

להולדת הנכדה

בת ליונתן ולרעות

לפנינה ולפיני גולן

להולדת הנכדה

בת לניצן ולעידו

לחוי ולדודי פילוסוף

להולדת הנכדה

בת לאילון ולנעמי

ליוסי ולדינה יפה

להולדת הנכדה

בת לשירה ולסנה

סניף שוהם!

השבת הסניף יפעל במתכונת קצת שונה מהרגיל,

תקבלו עדכון מהמדריכים.

מתגעגעים אליכם מאוד

ומזכירים שאנחנו פה לכל דבר!

סגל תשפ"ד

להצעת החיילים: יצחק גבאי, יצחק הירשברג, יוסי לוי, אהרן לוריא, גל מילס, אחיעזר רובנר, כחריאל שוורץ, שרית שניאור-סניר הי"ד

'יד משהם' עוטפת את העוטף!

ומעמידה את יכולותיה הלוגיסטיות והניהוליות לטובת תושבי העוטף.

תורמים, מסייעים. עוטפים.

לינק לגיוס ההמונים בארץ:

<http://bit.ly/3ZY1iPB>

(כל התרומות מוכרות למס).

'יד משהם' עוטפת את העוטף!

העמותה מבקשת למנף ניסיון של למעלה - 25 שנים

בטיפול במשפחות הסובלות ממצוקות שונות,

ויוצאת לגיוס המונים מידי למען משפחות העוטף.

מתוכנן סיוע בתחום הדיור, אספקת ציוד בסיסי לבית,

תרופות, טיפולים נפשיים, פעילות פנאי, מיצוי זכויות

וצרכים נוספים שיעלו מהשטח.

אנא, תרמו בנדיבות בלינק המצורף.

<http://bit.ly/3ZY1iPB>

חידון א' ב' לפרשת נח

נכתב ע"י דיוה מונסונגו

ע. נשלח ראשון לראות אם תם המבול.

פ. מבניו של עבר.

צ. רש"י מפרש: חלון, אבן טובה. (ו, טז)

ק. אות הברית.

ר. עיר שבנה אשור.

ש. בארץ זו נמצאה בקעה.

ת. עשויה מעצי גופר.

ט. שבעה, שבעה מן הבהמה והעוף...

י. בפיה עלה של דית.

כ. מבניו של חם.

ל. מבני שם. כשם עיר בארץ.

מ. הארץ מלאה חמס. ה' מחליט להביא על הארץ...

נ. עליו נאמר: 'איש צדיק תמים'.

ס. מבניו של כנען.

א. הר בפרשה.

ב. העיר המבולבלת.

ג. ירד 40 יום 40 לילה.

ד. בנו של יקטן. בימנו שם של בת.

ה. אביהן של מלכה ויסכה.

ו. על שרי נאמר שאין לה...

ז. משבעת המינים.

ח. מעונות השנה בפרשה.

תורה ומלאכה

"אני רואה את ייעודי לעסוק בחינוך והכשרה מקצועית של בני נוער דתיים שאינם מתאימים למסגרות הלימוד העיוני".

במשה גרדין ז"ל אביו של אלי גרדין הווה עובדא.

משה נולד בג' בכסלו תרצ"ג (1932) בבני ברק לאביו, ר' מאיר שרגא, נצר למשפחת רבנים ממחוז לובלין שבפולין, שעלה עם יוכבד אשתו ארצה בשנת התרפ"ה (1925) והיו בגרעין הראשון של מקימי העיר בני ברק ואף היה בין חברי מועצת העיר הראשונה.

לר' מאיר ויוכבד נולדו חמישה ילדים – יצחק (שנולד עוד בפולין), יוסף, יפה, שולמית ומשה בן הזקונים. המשפחה עסקה בתחילה בפרדסנות ולאחר מכן במסחר, אך לא היה קל להתפרנס באותם ימים והחיים היו בדוחק.

בשנים הראשונות המשפחה התגוררה בצפיפות בחדר מעל לחנות הגלנטריה שלהם. על מנת לשלם חובות שהצטברו ההורים השכירו חלק מהחדרים בדירה, והמשפחה, שבע נפשות, התגוררו בשאר הדירה שכללה חדר, מטבח, וחנות. הבנים ישנו בתוך החנות על מזרנים, הבנות במטבח וההורים בחדר. השירותים והמקלחת, בהם השתמשו גם השכנים, היו בחוץ.

בבית היו מדברים בעיקר בעברית ומעט בידיש, אך ר' מאיר עמד על כך שידברו עברית.

"הגענו לארץ ישראל, צריך ללמוד ולדבר בלשון הקודש".

את בר המצווה חגג משה בבית המשפחה. המתפללים הגיעו מבית הכנסת בתום התפילה, ישבו יחד על ספסלים ובמשך שעה קלה שרו זמירות, אכלו קצת הרינג, צ'ולנט וקיגל והלכו הביתה. מתנות הוא לא קיבל.

בנערותו למד משה בישיבת חברון בירושלים. במהלך התקופה בירושלים הזדמן לו לפגוש את בן דודו חיים גרדין הי"ד שהיה ממגיני השירות לירושלים ונהרג במלחמת השחרור על הקסטל. בתקופת הישיבה התנדב ללח"י והשתתף בפעילויות שונות.

לאחר שחרורו של משה מהצבא בחיל התותחנים למד לימודים כללים, ואולם הוא ראה את ייעודו בחינוך צעירים שלא נקלטו במוסדות החינוך העיוניים, והלכו בטל ברחובות.

"אני רואה את ייעודי לעסוק בחינוך והכשרה מקצועית של בני נוער דתיים שאינם מתאימים למסגרות הלימוד העיוני".

מאז הגיעו לבגרות ועד ימיו האחרונים עסק בחינוך. לפני כ- 60 שנה הקים את רשת בתי הספר המקצועיים "תורה ומלאכה" ומאז היתה הרשת לביתו השני, בה פעל והשקיע את מירב מרצו בהעמדת דורות רבים של תלמידים.

"תורה ומלאכה" היתה מסגרת מקצועית חינוכית דתית לנוער ובו מסלולים ומגמות שאפשרו לכל תלמיד לרכוש מקצוע והשכלה לפי יכולותיו וכישורונותיו. לאורך השנים הרבות הציל משה והעצים אלפי נערים וגרם להם להאמין בעצמם, להקים משפחות ולפרנס אותם בכבוד.

"אני מאמין שכל אדם יכול להקים משפחה ולפרנס אותה בכבוד אם רק יאמין בעצמו, ילמד, יעבוד ויתאמץ עד שיצליח. יגעת ומצאת – תאמין".

במקביל שימש משה כגבאי המיתולוגי של בית הכנסת "ישראל הצעיר" אשר בבני ברק אשר מוכר גם בשמו "מושב זקנים". לבית הכנסת הצטרף משה עם חבורת צעירים שהתבקשו לחזק את בית הכנסת הוותיק.

הוא הנהיג את הקהילה המגוונת והיה שותף למעשי חסד רבים. אחד המשפטים השגורים על פיו היו "אומר ועושה", או כפי שהיה אומר בעגה היידישאית: **"אוימר ועושה"**. הדבר התבטא במענה המהיר והמידי שלו לכל אדם ולכל בקשה לסיוע ועזרה, בעצמו או ע"י רתימה והנעת חברים, משפחה ושותפים לעבודתו החינוכית כדי שמעשים יעשו.

רבים מהילדים בבית הכנסת זוכרים אותו כ"מחלק הסוכריות", היה זה אך טבעי שאדם עם אופי של נתינה ברוחב לב ישמש גם בתפקיד זה.

בית האבות "מושב זקנים" הסמוך, שימש לאורך השנים כיעד לחלק מפעילותו של משה, אם בתקיעת שופר בראש השנה בחדר האוכל ובמעבר בין חדריהם של כל הזקנים שלא יכלו לקום ממיטתם, ואם במפעל משלוחי המנות לזקנים, יחד עם חלק מהמתפללים, שהיו והינם עד היום שותפים מלאים.

גם ילדיו ונכדיו היו שותפים במעשי החסד. כך בפורים היה נוהג להביא כמויות אדירות של ממתקים ושקיות וכל הנכדים מלאו את השקיות בסרט נע, אותן חילקו לאחר מכן בחדרי הקשישים.

בפסח היה עסוק מאד בגיוס תורמים שונים לתרומה ל"קמחא דפסחא". הבית היה מתמלא בכמויות ענק של תפוחי אדמה, יינות ומצרכים רבים בדרכם מהתורמים לנתרמים.

הוא ניחן בחוש הומור מפותח ובד"כ היה מאחורי הקלעים ולא בקדמת הבמה, אבל באירועים מסוימים, במיוחד במסיבות הפורים של החבר'ה היה הופך למסמר הערב.

משה היה איש משפחה. הוא נישא לחווה אשר הייתה עזר כנגדו בכל עשייתו, ולדבריו ללא תמיכתה לא היה מסוגל לעשות את כל אשר עשה. להם נולדו שלושה ילדים – אלי, ציפי ואלקה, וברבות השנים 16 נכדים. אצל סבא משה היה ארון ממתקים לנכדים שלא היה מבייש קיוסק אמיתי. כל נכד שבא לבקר את סבא נשאל: "בחנות כבר היית?". הוא תמיד חזר ואמר: "בחנות שלי אפשר לקנות גם בשבת".

החגים היו זמנים משפחתיים מיוחדים. חנוכה ופסח היו ימי מפגש מיוחדים למשחק עם כל הנכדים – בסביבונים, במטבעות השוקולד ובמשחקי אגוזים שונים. בכל פעם שנכד התחיל להפסיד סבא משה היה משלים לו את הערימה... העיקר שכולם יהיו מרוצים.

אני רואה במשפחה ערך עליון ותמיד מוצא זמן לקשר האישי עם ילדי ונכדיי. אני דואג להתעדכן אצל כל אחד מהם על עיסוקיו, לבטיו, שלומם ושלוש משפחתו.

ערך המשפחה בא לידי ביטוי גם בקרב המשפחה הרחבה יותר, למשל בהקפדה על הגעה לאירועים משפחתיים גם כשהדבר היה כרוך במאמץ לא קל. בני המשפחה היו פונים אליו כדי להתייעץ וללבן איתו נושאים שונים, מתוך הערכה לחוכמתו ותבונתו. בנוסף הוא היה גם "מגשר" בסכסוכים בעניינים רבים, בין אנשים שכיבדו והעריכו אותו מאד.

הוא אהב את הארץ ומגיל צעיר ארגן ויצא לטיולים. שבוע באוהל על הכנרת היה בילוי משפחתי לאורך שנים וכניסה לעשות סיבוב ביישובים או לראות מקרוב איך מגדלים בננות או חמניות היו דבר שבשגרה.

משה ז"ל נפטר בד' אדר ב' התשע"ד, בן 82 במותו.

"איש תורה ועבודה, הקדיש את חייו לחינוך ולחסד, אוהב את הבריות, אומר ועושה"

כך נכתב על מצבתו של משה גרדין ז"ל, ומלים ספורות אלו כמו מתמצות את מי שהיה.

טבעו של האור שנפשנו נחשקת ודרכי השגתו

המאמר המוגש דן בטבעו של האור, בהיבט הרוחני ובהיבט הפיזיקאלי. שיטות רוחניות רבות דנות בנושא האור. מושג של אור רוחני משמש בעיקר בהקשר הדתי ורוחני ומתאר שפע רוחני המתפשט בתוך האדם או בעולם כולו. תורת הקבלה דנה על "אורות" ו"כלים". קיימים פירושים רבים למושגים אלה, ובעזרתם מוסברים, בין השאר, יחסי הגומלין בין נפש לגוף, המבנה של עולם הספירות ועוד. ברובד כללי יותר, אפשר להגדיר את ה"אורות" כחיות וכאור הקב"ה המתגלה בעולם, ואת הכלים כאותם הדברים שבהם ועל ידם מתגלה אותו האור ואתה החיות. לפי הקבלה, הכלים נעשו מהתעבות של האורות. לכאורה בעיני בני האנוש זה נתפס כפרדוקס, כיצד האור שהוא מבחינת "על מנת להשפיע" הופך לכלי שהוא מבחינת "על מנת לקבל". כידוע, לכל רעיון רוחני ישנו ביטוי בכל העולמות, כולל בעולם הפיזיקאלי שלנו, המתנהל לפי חוקי הטבע. במאמר זה אנסה לתת "הסבר" לפיתרון הפרדוקס המתעורר בגישה הקבלית לאור המדע המודרני, וללמוד לקח כיצד מקבלים את האור הנחשק. לפני שנתחיל בהסבר, אבהיר מספר מושגים בפיזיקה מודרנית.

אור תופעה גלית וגם אור (מנה) קוונט אנרגיה

אחת מהתופעות בעולם הטבע היא תופעת הגלים. אור – הוא גל אלקטרומגנטי. אחד המאפיינים של הגל הוא תדר, שפירושו מספר התדר של גלים אלקטרומגנטיים יקבע את סוג הגל. קיים מגוון רחב של גלים אלקטרומגנטיים, כאשר כולם זהים במהותם. אנחנו מכנים אותם בשמות שונים, בהתאם לתדר שלהם, למשל גל אור, גלי רדיו, גלי רנטגן, גל אינפרא אדום, גל אולטרה סגול וכיוצא באלה. אבל כולם הם אור. ככל שהתדר גבוה יותר, הגל הוא בעל אנרגיה גבוהה יותר. איינשטיין חידש שאותו גל אור הוא גם מנה (קוונט) של אנרגיה מתנהג כחלקיק ללא מסה.

שקילות בין מסה לאנרגיה.

אחת מהמשוואות הנודעות שניסח אלברט איינשטיין היא המשוואה הקובעת שקילות בין מסה ואנרגיה. מחומר מקבלים אנרגיה (הרעיון היווה את הבסיס לפיתוחה של פצצת אטום מאוחר יותר) ומאידך, ההמרה של קוונטים של אנרגיה לזוג אלקטרונים-פוזיטרונים (חלקיק ואנטי חלקיק אלמנטריים בעלי מסה) אפשרי והיא תופעה מבוססת היטב בפיזיקה של חלקיקים. תהליך זה מכונה "ייצור זוג" ומתרחש כאשר פוטון בעל אנרגיה גבוהה יוצר אינטראקציה עם פוטון אחר בעל אנרגיה גבוהה. האנרגיה של הפוטון הופכת לאנרגיית מסת המנוחה של צמד האלקטרונים והפוזיטרון.

מפץ הגדול

המפץ הגדול הוא תאוריה פיזיקאלית שמתארת את בריאת היקום. עם מפץ הגדול נוצרו מימד המרחב והזמן. בתהליכים שהתרחשו בסמוך למפץ הגדול נוצר החומר, האנרגיה והכוחות הידועים לנו היום. אחד מהמודלים שניתן להציע, שבתחילה היה אור (קרינה אלקטרומגנטית) בסביבה בעלת טמפרטורות של מיליארדי מעלות (למרות שתהליכים שהתרחשו, לפי התאוריה, מורכבים מאד, ולא כאן המקום לפרטם). האור הזה, קוונטים (מנות) של אנרגיה, היו חופשיים והתפשטו בכל הכוונים בכל טווח התדרים. בשלב מסוים כאשר הטמפרטורות ירדו, אותם מנות האנרגיה "נקשרו" ונוצרו חלקיקים בעלי מסה (בהתאם ההסבר לעיל).

לסיכום, מתוך האור (מנות אנרגיה) נוצרו החלקיקים אלמנטריים בעלי מסה. במילים של תורת הקבלה שהכלים נעשו מהתעבות של האורות.

לקח הנלמד

כפי שתארנו לעיל, ניתן לטעון שהחומר נוצר "מקשירת" חלקיקי אור. זאת אומרת שהחלק החומרי שבנו, דהיינו הגוף, אך הוא נעשה מהתעבות של האורות. על מנת לגלות את האור הנחשק עלינו "להתיר" את "הקשרים". עלינו לחקור מה גורם לאותם הקשרים שלא מאפשרים לאור להתגלות. אולי ניתן לטעון שמקור של אותם "הקשרים" הם האחיזות שלנו לכבוד, תאוות וכסף. והשורש לכל האחיזות הם האגו שלנו. קבלה וחסידות מלמדת אותם שרק על ידי ביטול היש (האגו) ניתן לגלות את האור הנחשק ולהידבק בקב"ה.

שבת שלום,

ושנתבשר בשורות טובות,

שמריהו קידר